

Виноград Господњи

ЛИСТ ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Година деветнаеста

Број 3

Нови Сад

О Успењу Пресвете Богородице 2023.

Бесплатан примерак

Радуј се, Мати Живота, која избављаш од смрти душе наше!

Са благословом Његовог Преосвештенства
Епископа новосадског и бачког господина др Иринеја

ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ

Лист православне Епархије бачке
Година деветнаеста, број 3
Нови Сад, о Успењу Пресвете Богородице 2023.

Уредник
Презвитер др Милан Бандобрански

Чланови уредништва
Протојереј-ставрофор Милован Миодраговић
Протојереј Владан Симић
Протојереј Жељко Латинковић
Протонамесник Игор Игњатов
Презвитер Лео Малешеввић
Др Данило Михајловић

Лектор и коректор
Јелица Недић

Техничка обрада
Татјана Срдић

Штампа
Принт студио ИН, Нови Сад, 2023.

Тираж 12.000 примерака

Уредништво
21000 Нови Сад
Змај Јовина 4
vinogradgospodnji.epbacka@gmail.com
www.eparhijabacka.info

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад
271.2 (5)

ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ:

Лист православне Епархије бачке
/Главни и одговорни уредник презвитер др Милан
Бандобрански. – Год. 1, бр. 1 (1976) – год. 25 бр. 82
(2000); Год. 1, бр. 1 (2001) – Нови Сад : Епархија
бачка, 1976–2000; 2007–. – 29 цм
Лист *Виноград Господњи* излази пет пута годишње.
ISSN 0353-1783
COBISS.SR-ID 16504322

САДРЖАЈ

ОСМИ ДАН	3
Катихета Марко Радаковић: Пресвета Богородица – савршени пример смирења и послушања	3
ПРАЗНИЧНА БЕСЕДА	5
Епископ бачки др Иринеј: Беседа на празник Успења Пресвете Богородице	5
БИБЛИЈСКИ ПОЈМОВНИК	8
Протојереј-ставрофор Милован Миодраговић: Откривење Јованово	8
ИЗ СВЕТООТАЧКЕ РИЗНИЦЕ	10
Свети Иринеј, епископ бачки, исповедник вере: Беседа на празник Преноса моштију светог архијакона Стефана	10
СТАРЕЧНИК	12
О ави Матоју	12
О ави Марку, ученику аве Силуана	13
ИЗ ЛЕТОПИСА	14
Протонамесник Горан Ранисављевић: Двеста педесет година храма Преображења Господњег у Бачком Градишту	14
СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ	16
Протонамесник Лазар Мајсторовић: Поклоничко путовање у походе светињама Северне Македоније	16
Протонамесник Даниел Кобиљски: Поклоничко путовање у Свету Земљу и Египат	19
Милана Божовић: Путопис са поклоничког путовања на Крф	23
ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ	26
Катихета Ђорђе Гојић: Осми том дела светога Маскима Исповедника	26
ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ	28
Са часа веронауке: О молитви	28
АКТУЕЛНОСТИ	30
СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ	37
НОВА ИЗДАЊА	38
НА ТАЛАСУ ПРАВОСЛАВЉА	39

Катихета Марко Радаковић ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА – САВРШЕНИ ПРИМЕР СМИРЕЊА И ПОСЛУШАЊА

Смирење и послушање су темељи духовног живота јер „Бог смирењима даје благодат” (Јак. 4, 6) и „кроткима даје милост” (Приче Соломонове 3, 34). У рајском врту је основ вечног живота било послушање Богу. Одступањем од послушања Богу, човек је отворио врата смрти, те је она ушла у људску историју. Смирење и послушање често се пројављују заједно, као слободан одзив Божјем призиву, као пројављена љубав ка Њему. Прихватимо Његову вољу и крећемо се њоме. То је следовање прозби „да буде воља Твоја” (Мат. 6, 10).

Бог не присиљава него позива човека: „Ако хоћеш савршен да будеш...” (Мат. 19, 21). И ми се одазивамо, смирено послушни Богу, Цркви (ср. Мат. 18, 17; Јевр. 13, 7), родитељима и старијима, „сваком реду људском, Господара ради” (Петр. 2, 13) и „један другоме у страху Божјем” (Еф. 5, 21). Док људи света стреме владавини, хришћани стреме служењу (Мат. 20, 27; Лук. 14, 11). Христос остаје савршени узор служења, јер „није дошао да Му служи него да служи и да даде живот Свој у откуп за многе” (Марк. 10, 45). Као Нови Адам „унизио је Себе и био послушан до смрти, и то до смрти на крсту” (Филипљ. 2, 8). „Јер као што кроз непослушност једнога човека посташе многи грешни, тако ће и кроз послушност једнога многи постати праведни” (Римљ. 5, 19; ср. Јов. 6, 38 и Мат. 26, 42).

Читав живот Пресвете Богородице је био испуњен смирењем и послушношћу. Можемо рећи да је смирење претходило и самом

Богородица шира од небеса

њеном рођењу. Њени родитељи, свети Јоаким и Ана, иако су много пропатили због дугогодишње бездетности – која је тада сматрана казном Божјом – смирено су се поуздали у Божју вољу.

Када је Пресвета Богородица сазнала Божју вољу да управо она роди обећаног Спаситеља, за разлику од Захарије који је од анђела тражио знак, она нема сумње, одмах се препушта вољи Божјој. „Ево слушкиње Господње – нека ми буде по речи твојој!” (Лук. 1, 38). Ове речи означавају почетак доласка Сина Божјег у свет, на њима почива цео

Домострој спасења. Зато се на царским дворима у православним храмовима осликавају Благовести. Због тога се и у многим богослужбеним песмама Богородица назива *Дворима Господњим и небесним*.

У сусрету са својом рођаком Јелисаветом, Пресвета Богородица је изрекла чувене речи „Велича душа моја Господа” (Лук. 1, 46 – 55), које слушамо на сваком јутарњем богослужењу. То је химна хвале Богу, Чије делање мења свет. Тим речима се велича Бог Који испуњава обећања и брине о пониженима и немоћнима. Ова богослужбена песма је израз аутентичног одговора на божанску иницијативу, а уједно је и пророчанство о наступајућим величанственим делима Господњим. И заиста, сви људски нараштаји Богородицу називају Блаженом, док је она себе називала слушкињом Божјом (Лук. 1, 48). Смирено је родила Господа Исуса Христа у пећини. Смирено је прихватила и речи светог Симеона Бо-

Осми дан

гопримца да ће јој мач пробости душу (Лук. 2, 35), чувајући све у срцу (Лук. 2, 51). Следујући вољи Божјој, бежи у страну земљу, у Египат (Мат. 2, 13).

Веома је дирљив приказ међусобног послушања Богомајке и Господа Исуса Христа, описан у Јеванђељу по Јовану. Пресвета Богородица се обраћа свом Сину, помињући како домаћини свадбе остају без вина. „Исус јој рече: Шта хоћеш од мене, жено? Још није дошао час мој” (Јов. 2, 4). Када је Господ назива *жено*, то уопште нема негативан призвук колико данас, на српском језику може да се чини да има – то је израз дубоког поштовања. Тако се Он обраћа жени Хананејки чију веру хвали (Мат. 15, 28), али и многим другим верујућим и смиреним женама (Лук. 13, 12; Јов. 4, 21 и Јов. 20, 15). Христос се Богородици обраћа речју *жено* и са Крста, брижно је поверавајући светом апостолу Јовану на старање (Јов. 19, 26). Може деловати како Христос одбија да послуша Своју Пресвету Мајку када јој одговара: „Још није дошао час мој” (Јов. 2, 4). Али када говори о Свом часу, Он мисли на Своју крсну Жртву и Васкрсење (ср. Јов. 7, 6; 8, 20; 12, 23). Дакле, још увек није дошао час када ће завршити спасоносно дело и када ће Га свет познати као Спаситеља. Његов одговор није био израз противљења, као што није био ни онај када су Га, још док је био дете, Богородица и свети праведни Јосиф после три дана тражења пронашли у храму: „Зашто сте ме тражили? Зар нисте знали да мени треба бити у ономе што је Оца мојега?” (Лук. 2, 49). Господ Исус Христос, Син Божји, овим истиче како ништа што чини не чини мимо воље Очеве; овим показује и да је као Бог сасвим самовластан у односу на вољу и жељу људи. Видимо да је послушан Пресветој Богородици, али истовремено и праведном Јосифу (Лук. 2, 51).

Богомајка позива слуге на свадби на послушност Господу Исусу Христу (Јов. 2, 5). Прво Христово јавно чудо, а, на изванредан начин, и почетак Његовог јавног делања, било је подстакнуто заступништвом Пресвете Богородице, иако је јасно да, будући Логос Божји, није подређен вољи људској, макар то била и Његова Мати. Вино у Светом Писму означава пуноћу Духа Светога (ср. Еф. 5, 18; Дела ап. 2,

13), а свадба је честа слика Царства небеског (Лук. 14, 7 – 14). Претворивши воду у вино, Христос даје нови квалитет свему, све чини новим (Откр. 21, 5). Њиме долази Царство Божје. Како тада, на свадби у Кани, тако и кроз историју, и данас, и у векове векова, Богомајка слуша молитве, служи мањима (нама), заступајући нас пред својим Сином.

Испратила је свог Сина до крсне смрти. Не постоји већи узор смирења и послушања Божјој вољи. Прихватила је и Његову вољу да се о њој стара свети апостол Јован и сазнајемо из Светог Предања да је заиста имала матерински однос према овом ученику Христовом. Њена радост по Васкрсењу Христовом била је неизмерна. Као Богомајка, она је била веома поштована већ међу светим апостолима, као и међу осталим хришћанима у апостолској епохи (ср. Лук. 8, 19 – 21; Дела ап. 1, 14). Како сведоче *Житија светих*, Пресвета Богородица је била најсвечеснији и најдостојнији храм Духа Светога, у коме Он обитавао не одступно. Свети архангел Гаврило јој је најавио и час уснућа, те је и ову вољу Божју прихватила усрдно и радосно. Као *Скинија Живота*, у трећи дан после погребљења била је васкрснута од Сина и Бога свог и телом узнета на Небо.

Многе молитве се завршавају помињањем Пресвете Богородице, али и позивом да сами себе, једни друге и сав живот свој Христу Богу предамо. То предавање Богу је смирено препуштање Његовој вољи. Не постоји богослужење Цркве у којем се Богомајка не спомиње. Она се назива *кротком Голубицом*, *Адамовим исправљењем*; она је *Тор разумних оваца*, *Служитељка свете Сладости*, *Венац уздржљивости*. Она је *Нова Ева*. Прва Ева је створена од Адама и непослушношћу је увела смрт у свет. Од Нове Еве се рађа Нови Адам, Христос, и она послушношћу приводи свет ка вечном животу. Послушна је Богу, али је послушна и људима који јој се обраћају за заступништво. Молећи се Богомајци, молимо од ње и дар смирења, будући да је постојани узор смирења и послушања. Као и некада у Кани, тако нас и данас позива на послушност Господу Исусу Христу: „Што год вам рече, учините” (Јов. 2, 5). Њеним молитвама, нека нас Господ помилује и спасе!

Епископ бачки др Иринеј
БЕСЕДА НА ПРАЗНИК УСПЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
(Саборни храм у Новом Саду, 15/28. август 2022. године)

Драга браћо и сестре, данас је вишеструки празник, као што често бива у току богослужбене године. Пре свега, свакога дана у току године, без изузетка, славе се поједини угодници Божији, па тако и данас. Овог дана је додатно и недељни дан, када празнујемо Васкрсење Христово. Треће, данас је највећи од свих празника посвећених Пресветој Богородици – дан њеног Успења; данашњим савременим језиком рекли бисмо – дан њеног уснућа или упокојења. Пошто је то главни Богородичин празник у току године, наш народ га назива скраћено – Велика Госпојина или Велика Госпођа.

Када кажемо да славимо њено упокојење или уснуће, кажемо отприлике само пола од онога што данас прослављамо. Друга половина јесте оно што се поје у данашњем кондаку, другој по реду великој и свечаној химни данашњег празника, где се каже да „гроб и смрт нису надвладали тело Богородице” него да је она прешла из овог живота у живот вечни, Сину свом, Богу, Спаситељу и њеном, и нашем, и све твари. Зато се у Цркви – од најстаријих, апостолских времена – негује предање да је у овај дан, када је Пресвета Богородица преминула, био одсутан апостол Тома, као што је био одсутан и када се Васкрсли Господ Христос јавио први пут. И као што је тада Господ нашао чудесни начин да апостола Тому – а преко њега и све – увери у стварност и истинитост Свога Васкрсења као залога свеопштег васкрсења, тако је било и што се тиче догађаја Успења Пресвете Бого-

Епископ бачки г. Иринеј беседи на Литургији у Саборном храму

родице. По упокојењу Пресвете Богородице, свети апостол Тома је дошао три дана касније у односу на остале апостоле и захелео да се поклони њеном телу, њеним моштима. Као што су људи отворили гроб Христов и нашли га празан, тако се збило и када је отворен Богородичин гроб: нађен је празан. Господ је открио апостолима, а и Богородица у свом јављању, да је узнета ка Господу на небо и са

Празнична беседа

Епископ бачки г. Иринеј на Литургији у Саборном храму

телом, а не само душом. Зато је овај празник величанствен, садржајан, али и достојан оне коју празнујемо, која је, како кажу црквени писци, „прва после Јединога Првога, најпрослављенија, најсветија и најљубљенија после Самога Господа”.

Сви догађаји у Богородичином животу се прослављају, сви без изузетка. О њој не пише много тога у Јеванђељима. Као што је била смирена и пре Рођења Спаситељевога, као девојка, Девица Марија у Назарету, тако је била смирена и када јој се анђеоски Господњи јавио са благовешћу о Рођењу Спаситеља, када је смирено одговорила: „Нека ми буде по речи твојој!” Тако је и касније стално смирено служила, никада се није истицала, није се позивала на мајчинско првенство, као што обично код нас људи бива. То првенство је на неки начин природно, безазлено, испуњено љубављу, али ми људи често уместо пута сми-

рења бирамо оно првенство где себе видимо као господара, а све друге као слуге; себе видимо као вредност, а друге као безвредне... Такво „првенство” је најнижи пад за човека. Зато Спаситељ и каже да ће „први бити последњи, а последњи први”. Дакле, смирени ће бити најславнији, а најбољи пример у историји, после Христовог примера, јесте пример Пресвете Богомајке. Она је смирена, али, у исто време, својом љубављу и својим присуством се никада не одваја од Господа свога и од Његових ученика, од Његове Цркве. И при Распећу Његовом, када су се ученици у страху разбежали, свети апостол Јован Богослов и Пресвета Богомајка су једини остали са Распетим Христом. Спаситељ са крста њу поверава његовој бризи речима: „Ево ти мајке”, а њега њеној љубави речима: „Ево ти Сина.”

Стога, дакле, њено бескрајно смирење, њена укупна врлина, њена непрекидна

Празнична беседа

молитвеност, њено одрастање у храму Господњем од треће године живота, чини њу најчистијом, најсветијом међу људским бићима. Она је преминула смрћу као свако људско биће, али то, наравно, није био крај него увод у њено васкрсење, као што су и њено узношење на небо и, пре тога, Васкрсење Христово и Његово Вазнесење на небо увод у свеопште васкрсење свих људи, свих нараштаја, колико их буде до онога часа када Господ поново дође на земљу. Она, дакле, имајући наслеђе смртности као сав људски род, нема личних грехова, о чему се уверавамо из свих сведочанстава Цркве о њеној светој личности. И зато је она, као најчистије људско биће, удостојена да буде Богомајка и да, као Мати Живота, смрћу пређе у живот вечни, прва окусивши радост и сладост свеопштег васкрсења у историји, а не само у Литургији и есхатологији.

Пред њеним ликом и нашом хришћанском љубављу према њој као Мајци свих живих, како се назива у црквеним песмама, падају у воду све бесмислице које недобронамерни и безбожни – понекад, додуше, и добронамерни, али заведени – шире говорећи да, тобоже, у Цркви постоји дискриминација женâ, да су у Цркви жене мање вредне, мање поштоване. То је бесмислица! Најпоштованије и најљубљеније биће у Цркви, после Господа Христа, јесте Пресвета Богомајка, а то значи – жена. У њој је оличено и најчистије, најсветије врлинско живљење, девичанство, али и најсавршеније материнство. Зато данас појемо да она, као што, рађајући Господа Христа, није престала да буде Дјева, тако, преминувши, није напустила овај свет него остаје са нама, као жива икона Цркве Христове остаје у Цркви и са Црквом и моли се за све и за свакога ко се обраћа њеној свеобухватној материнској љубави.

Свети Оци кажу и то да сви благодатни дарови које Господ даје људима и свету би-

вају даровани преко ње; за све се она моли, за све посредује, све заступа. Сâм Господ је дао најбољу дефиницију њене личности када је нека непозната, неименована жена из Јеванђеља, Њему са љубављу и благодарношћу, обраћајући се ускликнула: „Блажена је утроба која те је носила и груди које су те дојиле!”, на што Он одговара: „Блажени су они који слушају реч Божју и држе је!” А међу блаженима је на првом месту управо Његова Свесвета и Пречиста Мати. Она је непрекидно слушала реч Божју и држала је у потпуности, на најбољи начин. Зато је, како дивно пева црквени песник, „часнија од херувимâ и славнија од серафимâ”, виша од свих анђелских сила. Зато је и највећи број храмова у Православној Цркви њој посвећен, и то највише данашњем празнику. Могло би се рећи да готово нема већег, па ни мањег, места у којем не постоји храм Успења Пресвете Богородице.

Честитајући свима вама овај дивни и велики празник, браћо и сестре, позивам и вас и себе самога да и ми непрекидно прибегавамо молитвеној заштити и материнској љубави Пресвете Богомајке. Јер, она, будући Христова Мајка, самим тим је и Мајка свима нама. На тај начин ћемо и ми имати снаге и благодати Господње да крст свога живота носимо достојно и достојанствено и да идемо путем вере, наде и љубави, путем јеванђелских врлина, путем смирења и послушности, а не страпудицом бунтовања и презирања свих других, као што видимо да се збива у наше дане. Наравно, никада то није случај са свима, – чак ни са већином, слава Богу, – али и толико колико видимо да се збива довољно је трагично. Зато, дакле, Пресвета Богомати нама, православним хришћанима, није само путоказ својом предивном, непорочном личношћу него је она и наш путовођа на путу ка вечном животу. Господу од ње Рођеном нека је слава и хвала, а и њој наша вечна благодарност у све векове! Амин.

Библијски појмовник

Протојереј-ставрофор Милован Миодраговић ОТКРИВЕЊЕ ЈОВАНОВО

Последња књига Светога Писма Новог Завета јесте Откривење светог Јована Богослова. Та новозаветна књига спада у дела апокалиптичке литературе, која је код Јудеја била негована као посебна литерарна врста, посвећена последњим догађајима историје, због чега је сматрана продужетком старозаветне пророчке литературе. У Јеванђељима и у појединим Посланицама такође има апокалиптичких елемената (ср. Мат. 24, 1 – 25, 46; Марк. 13, 1 – 37; Лук. 17, 21 – 37; I Кор. 15, 22 – 26 и I Сол. 5, 1 – 8). Двадесет четврту главу светог Јеванђеља по Матеју називамо Малом Апокалипсом јер говори о разорењу Јерусалима, о поновном доласку Христовом и свршетку века, као и о потреби духовне будности.

Свети Јустин Мученик и Философ, у делу *Разговор са Трифуном*, каже да је „један од наших, по имену Јован, један од апостола Христових, прорекао у Откривењу, датом му од Бога, да ће они који верују у Христа боравити у Новом Јерусалиму”. Свети Иринеј Лионски каже да се новозаветна књига Откривења појавила „недавно, скоро у наше време, крајем царавања Домицијана”. (Домицијан је био император од 81. до 96. године). Писац Откривења се представља као Јован, слуга Божји и слуга Исуса Христа, и као брат и заједничар оних којима пише: „Ја, Јован, брат ваш и заједничар у невољи и царству и трпљењу у Исусу Христу, бежах на острву званом Патмос због речи Божје и сведочења

за Исуса Христа” (1, 9). Они који су оспоравали да је свети апостол Јован писац Откривења своје ставове су темељили на чињеници да писац четвртог Јеванђеља не спомиње себе по имену, док се у Откривењу име писца помиње неколико пута. То, међутим, није веродостојан аргумент јер је помињање имена писца потпуно у складу са традицијом и праксом пророчке и апокалиптичке књижевности код Јудеја. Као место настанка Откривења спомиње се острво Патмос, што је у потпуности сагласно Предању Цркве, по

којем је свети апостол Јован проповедао Јеванђеље у Ефесу, у Малој Азији, био прогнан на Патмос у време императора Домицијана и ту написао Откривење око 95. године. Други су сматрали да писац Јеванђеља по Јовану и писац Откривења не могу бити иста личност јер се та два дела, по начину изражавања, веома разликују. Разлике у језику и стилу између Јеванђеља по Јовану и Откривења постоје. Оне се не могу порицати, али их не треба ни посебно истицати, јер за те разлике постоји прихватљиво

објашњење. Језик Откривења је условљен његовим пророчким карактером. Писац је узбуђен, он гледа страшне, апокалиптичке сцене и настоји да их веродостојно забележи не обраћајући много пажњу на језичке нијансе. Јеванђеље по Јовану је написано касније и писац је, боравећи више година у Ефесу, главном граду и културном центру

Свети апостол и јеванђелист Јован
манастир Васкрсења Христова у Каћу

Библијски појмовник

римске провинције Азије, имао прилике да побољша и усаврши знање грчкога језика, његову граматику и синтаксу. Поред разлика, међутим, постоје и многобројне сличности између Јеванђеља по Јовану и Откривења светог Јована Богослова, а то је, на првом месту, истицање да Исус јесте Христос, Син и Логос Божји, и да је Он Живот, Светлост, Пастир добри, Судија, Сведржитељ...

Непосредни повод за писање овог новозаветног дела било је откривење (виђење) које је Апостол имао док је био прогнаник на острву Патмос. Откривење светог Јована Богослова је, уствари, циркуларна посланица упућена поглаварима (епископима) седам малоазијских Цркава (Ефес, Смирна, Пергам, Тијатира, Сард, Филадельфија и Лаодикија), којима је он проповедао Јеванђеље о спасењу свих и свега у Христу. Желећи да их охрабри

и утеши, писац изражава своју чврсту веру и наду да ће, после свих невоља и страдања, Господ поново доћи као Цар и врховни Господар света и историје. Господ ће доћи „да обрише сваку сузу са свачијег лица” (21, 4) и да све позове на Трпезу Јагњета Божјег да се причесте и „захвате воду живота на дар” (22, 17).

Откривење, као пророчка књига, описује садашње и будуће догађаје, „што јесте и што ће бити” (1, 19). Основна тема је сукоб између добра и зла, између Господа Христа, Који је Јагње Божје, Спаситељ и Сведржитељ, Почетак и Крај, Алфа и Омега, и Антихриста, који је звер, сатана, аждаја, као и његових следбеника, палих анђела и лажних пророка. На крају књиге је описан величанствени Други долазак Христов, коначни Суд, крај овога света и историје и почетак новог неба и нове земље, Новог Јерусалима, новог и вечног Царства љубави Божје.

Из светоотачке ризнице

Свети Иринеј, епископ бачки, исповедник вере БЕСЕДА НА ПРАЗНИК ПРЕНОСА МОШТИЈУ СВЕТОГ АРХИЋАКОНА СТЕФАНА (изговорена у манастиру Хопову)

Причестивши се пресветог и пречистог Тела и Крви Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа, и добивши благослов од пречасног господина игумана славског оца Никанора, ступам на ово место да вам проповедам. Можда ћете се зачудити што овако млад долазим овамо да вас учим, можда ћете помислити: и сам треба још да се учиш, а не да другима дајеш савете. Ја вас на то молим, не гледајте на моју младост него слушајте оно добро што ћу вам казати. Не гледајте долази ли добро од старог или од младог, од одраслог или неодраслог, него увек примајте, само ако је оно добро. Дакле, молим вас, саслушајте и моју кратку проповед.

Драга браћо и сестре! Устанем ја јутрос рано у Карловцима и пођем у цркву да се помолим Богу за овај дан и да уживам у лепим српским православним црквеним песмама у којима се прославља Ускрс Христов. Идући у цркву ја сам се сусретао са људима, ми смо се поздрављали и ишли сваки својим путем даље. Када сам се већ приближио цркви, чујем како баш почињу појати унутри јутарње песме. У тај мах, кад из цркве почеше долетати звуци побожних песама, са друге стране улице, преко пута од цркве, опазим где пролази неколицина деце. Браћо и сестре, леп је обичај српски и хришћански да човек скине шешир када пролази поред цркве и да се прекрсти. Она дечица, која су пролазила поред цркве баш када је у њој почело јутрење и када су се из ње зачуле лепе песме, нису се прекрстила. Та деца су пропустила један леп обичај, нису показала да се сећају Бога када пролазе поред оног места где се Господ особито поштује и слави. Ви ме гледате и мислите да немам право што зато осуђујем ону децу. Деца су мала, па шта она знају. Ја се потпуно слажем са вама. Деца су заиста мала и може бити да није било кога да их научи

Свети првомученик и архиђакон Стефан

лепом обичају, а сама дечица га можда нису видела. Ја и не осуђујем зато ту децу. Али је друго нешто зашто их ја овде спомињем. Та деца, која су баш онда пролазила поред цркве када су се из ње зачуле побожне песме и која се том приликом нису прекрстила по лепом обичају, та деца су том приликом изустила у разговору неколико непристојних, гадних, безобразних речи, речи које ја ни овде ни на другом месту не могу поновити. Ви се чудите? Но будите уверени да та деца нису учинила то сама од себе. Ви сте се зацело сви већ сликали. Дођете фотографу, станете пред његову справу, он отвори стакло па вас фотографира. За стаклом има једна чиста, бела плоча. Та плоча сваку слику која прође кроз стакло показује онако каква је она. Ако се ви

Из светоотачке ризнице

кезите, така ће бити и слика, ако ви стојите озбиљно и слика ће бити озбиљна, ако се ви смејете, исто ће бити и на слици. Уопће, и ружно и лепо она плоча све једнако прима, те према томе буде и слика. Исто је тако, драга браћо и сестре, и са душом детињом. Она је чиста, невина. И све што јој старији дају она прима, било то добро или зло. Па и она деца што су изустила оне гадне речи, научила су то од својих старијих. Јер код нас, драга браћо и сестре, обичај је да човек у шали, у збиљи, у добром расположењу и у гневу даде одушке својим осећајима у безобразним речима. Код нас ако човек жали или ако се весели, ако је у тузи или радости, не сећа се пре свега Бога у лепим речима него сипа непристојне изразе, псује оца, матер – Самог Бога.

Свети Иринеј, епископ бачки, исповедник вере

Али да, многи говоре: па не чинимо ми то из зле намере, немам ја ништа рђаво на уму када то говорим; то је само рђава навика. На то ћу вам, браћо и сестре, казати једну причу. Човеку неком дође у госте путник пријатељ. Домаћин га врло лепо дочека, па му

рекне: Драги пријатељу, ти си дошао са пута, ти си уморан, ево ћу ти донети чашу свог најбољег вина да се поткрепиш. И оде у подрум и донесе свог најбољег вина. Па онда погледа на полицу и види једну чашу у којој је држао неку стару, покварену маст. Он узме чашу, проспе маст напоље и наточи госту вина. А гост га погледа, па га запита: Зар ми из такве чаше дајеш да пијем? Домаћин му одговори: Не прими за зло, не мислим ја ништа рђаво него имам обичај да нудим из чаше коју прво дохватим. – А, тако, одговори гост, онда збогом, ја се гадим и на твоју чашу и на твоје вино. И оде.

Тако је и код нас. Човек говори најгадније речи, псује најнепристојнијим изразима, па онда, често одмах после тога, долази у свети храм и моли се Богу, истим грешним устима Му приноси своје жртве, своје песме и хвале. Али знајте, Господ не прима тога. „Ја мрзим и одбацујем ваше празнике и нећу да миришем светковина ваших (Ам. 5, 21), не приносите ваше жртве залудне, ја се гадим на кад... На празнике ваше мрзи душа моја, досадише ми, додија ми подносити (Ис. 1, 12 – 13)”, говори Господ.

Навикнувши на свакидашње зло, можда га нисте приметили и нисте га схватили колико је. Али, ево, сада чујете, и када чујете да је то зло, онда треба да га искорењавате. Јер није доста само саслушати овде проповед, викнути мени „живио”, па после тога ником ништа. Не говорим ја одавде да стечем вашу хвалу, да ми вичете „живио”. Ја вас штавише молим, када свршим проповед, немојте ми викати „живио”. Ја говорим зато што ми је тешко гледати на једно распрострањено зло, па вас молим и саветујем: потрудите се да га искорените. Немојте говорити гадних речи, јер знајте, Господ је казао да ћете за сваку, велим за сваку реч, одговарати небесном Судији. Још нешто. Не дајте ни другима да говоре пред вама такве речи. Испочетка ће то ићи тешко. Али само напред, храбро, смело, истрајно, без обзира, па ће доћи време када ћемо сви чистим срцем, чистом душом и чистим устима славити и хвалити Бога у веке векова. Амин!

Извор: Богословски гласник, XVI (1909), стр. 140 – 143.

Старечник

О АВИ МАТОЈУ

8. Причао је ава Матоје:

Дође неки брат мени и рече да је оговарање горе од блуда. А ја рекох:

– Тешке су то речи.

Он ће на то:

– А шта ти мислиш о томе?

Ја рекох:

– Оговарање јесте лоше, али се брзо може излечити, јер се оговарач много пута каје, говорећи: „Лоше сам говорио.“ А блуд је природна смрт.

9. Пође једном ава Матоје из Раита у Магдолске крајеве, а са њим беше и његов брат. Епископ, задржавши старца, учини га свештеником. И док су заједно обедовали, епископ рече:

– Опрости ми, аво! Знам да ово ниси желео, али сам се на то усудио да би ме ти благословио.

А старац му са смирењем рече:

– И моје помисли су то мало желеле, иако ме мучи то што треба да се одвојим од брата који је са мном. Јер не могу да издржим да све молитве сâм савршавам.

Рече му епископ:

– Ако ти мислиш да је он достојан, ја ћу га рукоположити.

Ава Матоје рече:

– Да ли је достојан, не знам. Али једно знам: бољи је од мене.

Епископ рукоположи и њега. И упокоје се обојица, не дотакнувши жртвеник да би приносили свете Дарове. А старац рече:

– Верујем Богу да нисам много згрешио у вези са рукоположењем, пошто нисам приносио свете Дарове. Јер, рукоположење приличи беспрекорнима.

10. Причао је ава Матоје како су дошла тројица старца ави Пафнутију, званом Кефалас, да га нешто упитају. А старац им рече:

– Шта желите да вам кажем? Нешто духовно или телесно?

Рекоше му:

– Духовно.

А старац ће на то:

– Пођите, љубите муку више него спокој, прекор више него славу и давање више него примање.

11. Замоли неки монах аву Матоја, рекавши:

– Реци ми неку поуку!

А он рече:

– Пођи, ишти од Бога да ти подари тугу у срцу и смирење, увек пази на своја сагрешења и немој осуђивати друге већ буди испод свих; немој имати пријатељства са младићем, нити познанства са женом, нити пријатеља јеретика; прекини са својом слободом у опхођењу и уздржи свој језик и свој стомак, држи се далеко од вина, а када неко говори о некој ствари немој се препирати са њим већ ако добро говори, реци: „Да“, а ако говори лоше, реци: „Ти знаш шта говориш“ и немој се свађати са њим око онога о чему је говорио. Ето, то је смирење.

12. Замоли један брат аву Матоја:

– Реци ми неку поуку!

А он рече:

– Одбаци од себе расправљање о било којој ствари. Плачи и тугуј јер се време приближило.

13. Упита брат аву Матоја, рекавши:

– Шта да чиним пошто ме мој језик жалости? Када дођем међу људе, не могу да га задржим већ их осуђујем за свако добро дело и корим их. Шта да чиним, дакле?

Старац му одговори:

– Ако не можеш да обуздаш себе, пођи и живи сам. Јер, то је болест. А онај ко седи са браћом не треба да је четвртаст већ округао, да се може према свима окретати.

И још рече старац:

– Ја не живим сâм због своје врлине већ због болести. Јер, они који долазе међу људе, ти су снажни.

О АВИ МАРКУ, УЧЕНИКУ АВЕ СИЛУАНА

1. Причало се како је ава Силуан имао ученика у Скиту по имену Марко, а он имао велико послушање и беше калиграф. И старац га је волео због његовог послушања. Имао је, међутим, других једанаест ученика, који су били незадовољни јер је овога волео више него њих. Чувши за то, старци се веома ожалостише. А он, узевши старце са собом, изиђе и стане да лупа у врата сваке од келија, говорећи:

– Брате тај и тај, дођи, потребан си ми!

И ниједан од њих не пође одмах за њим. А када дође до Маркове келије, покуца рекавши:

– Марко!

Овај, чувши старчев глас, одмах искочи напоље и старац га пошаље на послушање, те рече старцима:

– Где су остала браћа, оци?

Па ушавши у келију овога брата, прегледа његову свеску и нађе да беше започео да пише слово омега и, зачувши старца, није узео перо да слово заврши. А старци му рекоше:

– Заиста, аво, тога кога ти љубиш, љубимо и ми, а љуби га и Бог.

2. Причали су како је ава Силуан једном приликом ишао по Скиту заједно са старцима, желећи да им покаже послушање свога ученика, којег је управо због тог послушања и волео. Угледавши малу дивљу свињу, рече му:

– Видиш ли ону антилопу, чедо моје?

Он одговори:

– Да, аво.

– А њене рогове, како су само лепи?

– Да, аво.

И задивише се старци његовом одговору и укрепише се његовим послушањем.

3. Дође једном мајка аве Марка да га види. А беше раскошно обучена. И старац Силуан изиђе пред њу, а она му рече:

– Аво, реци моме сину да изиђе да га видим.

И уђе старац, па му рече:

– Изиђи да те види твоја мајка.

А Марко носаше закрпљену одећу и беше надимљен од кувања. Па изишавши због послушања, затвори очи и рече присутнима:

– Да се спасете, да се спасете, да се спасете!

И не виде никога. А мајка његова га не позна. Па опет поручи старцу, рекавши:

– Аво, пошаљи ми мога сина, да га видим.

И он рече Марку:

– Нисам ли ти рекао: „Изиђи да те види твоја мајка“?

Марко ће на то:

– Изишао сам по твојим речима, аво. Али те молим да ми не говориш опет да изиђем, да се не бих оглушио о твоје речи.

А старац, изашавши, рече јој:

– То је био онај који вам је рекао: „Да се спасете!“ Па, утешивши је, отпусти је.

4. Причали су како је ави Силуану, када је хтео да оде у Сирију, рекао Марко, његов ученик:

– Оче, не желим да изиђем одавде, али ни тебе не пуштам да изиђеш већ остани овде три дана.

И трећег дана он умре.

Старечник, Беседа, Нови Сад 2020, стр. 253 – 258.

Из летописа

Протонамесник Горан Ранисављевић ДВЕСТА ПЕДЕСЕТ ГОДИНА ХРАМА ПРЕОБРАЖЕЊА ГОСПОДЊЕГ У БАЧКОМ ГРАДИШТУ

Ове године се навршава двеста педесет година од подизања данашњег православног храма Преображења Господњег у Бачком Градишту. Бачко Градиште се у писаним документима први пут помиње 1316. године, када је угарски краљ Карло I Роберт (1301 – 1342) даривао посед Градишће (Фелдвар) породици Горјански. Сâм назив *Фелдвар* или *Фелдварац* (на мађарском језику *Bácsföldvár*) значи земљани град, а археолошка истраживања потврђују да су куће биле укопане у земљу, а да су крововима вириле изнад земље. После повлачења

Турака из Бачке, 1687. године, насеље Градишће насељава српска породица Мајсторин. Тада почињу и све већа насељавања Срба, а поготову после Велике сеобе 1690. године под вођством патријарха Арсенија III Чарнојевића (1633 – 1706). Попис становништва је спроведен 1720. године и тадашње Бачко Градиште је било чисто српско место, а зна се да је у то време већ постојала црква од дрвета на чијем месту се данас налази обележје крста. Из овог периода сачувана је и рестаурирана икона Усековања главе светог Јована Крститеља. Већ 1766. године у Бачком Градишту је живело триста двоје мештана православне вероисповести.

Средином 18. века православни Срби су одлучили да подигну храм којим ће се поносити у наредним столећима. Храм посвећен Преображењу Господњем подигнут је 1773. године, у време епископа бачког Мојсија Путника (1757 – 1774), и данас је најстарија

Храм Преображења Господњег у Бачком Градишту

грађевина у Бачком Градишту. Досадашњим истраживањем историје храма није се дошло до поузданих података ко је и под којим условима зидао храм. Оно што је вредно дивљења јесте да је храм импозантна грађевина, те је невероватно како је од тадашњих власти добијена дозвола да се изгради од тврдог материјала, што само сведочи о чврстој вољи Срба који су живели у земљаним кућама и о њиховој жељи да храм изражава њихову снажну веру у Господа и наду у будућност.

Храм је изграђен у барокном стилу као једнобродна грађевина са полукружном апсидом на истоку и троспратним звоником на западној фасади. Са северне и јужне стране су плитке певнице, чиме је формирана основа сажетог крста. Унутрашњост цркве декорисана је мраморизацијом на стубовима, а свод је прекривен сликаном зидном декорацијом са флоралним мотивима у духу необарока. Свод наоса над долејом краси представа *Бог Отац*

Из летописа

са четири јеванђелиста из каснијег времена.

Иконостас из 1857. године је рад Јована Клајића (1815 – 1888), истакнутог српског сликара и иконописца из епохе класицизма и бидермајера. Школован на Бечкој академији, Клајић је осликао многобројне иконостасе по селима у Бачкој у духу црквене уметности којем је припадао и Павле Симић, његов пријатељ и блиски сарадник. Иконостас храма Преображења Господњег је високих уметничких и естетских вредности. Класицистички изглед звоника настао је приликом обнове после девастације током Буне 1848/1849. године. Мађарски генерал Бертолд је после пораза код Сентомаша (Србобрана), 19. августа 1848. године, из сеоског атара усмерио топове на храм. Храм је погођен са четири пројектила и остаци топовских ђулади се могу видети и данас. На дан бомбардовања у Бачком Градишту је боравио Ђура Јакшић као шеснаестогодишњи младић и те догађаје спомиње у приповеци *На мртвој стражи*.

Током два и по века постојања храм је преживео бурна времена, а услед више реконструкција које је претрпео, делимично је измењен његов првобитни барокни изглед. Класицистички изглед звоника настао је приликом обнове после девастације током Буне 1848/1849. године. Мађарски генерал Бертолд је после пораза код Сентомаша (Србобрана), 19. августа 1848. године, из сеоског атара усмерио топове на храм. Храм је погођен са четири пројектила и остаци топовских ђулади се могу видети и данас. На дан бомбардовања у Бачком Градишту је боравио Ђура Јакшић као шеснаестогодишњи младић и те догађаје спомиње у приповеци *На мртвој стражи*.

На Ивањдан, 24. јуна / 7. јула 1883. године, Бачко Градиште је захваћено великим невременом. Од силине ветра, са крста је пала јабука. Црквеноопштински управни одбор је извршио преглед и донео одлуку да се зида нови звоник. Зидане звоника је поверено Мити Николићу и његовом сину Ђури,

Иконостас храма Преображења Господњег у Бачком Градишту

казанцији из Новог Сада, за 1.905 форинти. Посао је завршен 13. октобра 1885. године. Из овога периода постоји и рестауриран литијски барјак.

Током 1908. године извршена је поправка спољашњег изгледа храма. Том приликом су позлаћени крст и јабука. Зидарске радове је извео Стеван Татић за 1.539 круна, а позлату су урадила браћа Працнери из Бечеја. Крст и јабука су 1934. године поново позлаћени.

Други светски рат и велики погроми који су се дешавали у овом делу Бачке заобишли су Бачко Градиште. Угледни људи из мађарског народа, предвођени својим свештеником и управником жандарма, заштитили су српско становништво, а Срби из села су после Другог светског рата дозволили насељавање мађарског становништва из Шајкашке области.

Велика обнова храма је извршена за време епископа бачког Никанора Иличића. Радови на изградњи новог торња су започели 18. јуна / 1. јула 1957. године, а окончани 10. новембра исте године.

Благословом Епископа бачког господина др Иринеја, 1998. године је иконописана приправа храма. Највећа досадашња обнова храма отпочела је 2015. године, по пројекту Завода за заштиту споменика културе Војводине, и траје до данас.

Светињама у походе

Протонамесник Лазар Мајсторовић ПОКЛОНИЧКО ПУТОВАЊЕ У ПОХОДЕ СВЕТИЊАМА СЕВЕРНЕ МАКЕДОНИЈЕ

Са благословом Епископа бачког г. Иринеја, у организацији Службе за поклоничко путовања Епархије бачке *Светињама у походе*, у периоду од 25. до 28. маја 2023. године, верни народ из Новог Сада и Ветерника, предвођен протонамесником Лазаром Мајсторовићем, парохом ветерничким, походио је светиње у Северној Македонији.

тој Литургији, а том приликом им је указана част да изговоре молитву *Оче наш* на српском језику. После свете Литургије, верни народ је упознат са историјом и вредностима манастира, међу којима се истиче прелепо изрезбарени дрвени иконостас у манастирској цркви, који је дело руку чувених дебарских мајстора. Братство манастира је показало

Поклоници у порти манастира Светог Јована Бигорског

У петак, 26. маја, поклоници су у раним јутарњим часовима стигли у Бигорски манастир, посвећен светом Јовану Крститељу, који, окружен прелепим планинским масивима у Националном парку „Маврово“, својом архитектуром и богослужбеним поретком упечатљиво подсећа на светогорске манастире. Ходочасници су узели учешћа на све-

велику срдачност примањем ходочасника у манастирску гостопримницу и на трпезу љубави у манастирској трпезарији.

Надахнути лепотом Бигорског манастира, ходочасници су се упутили у женски манастир Рајчица, посвећен светом великомученику Георгију, где су се поклонили делу моштију овога светитеља. Ходочашће је настављено

Светињама у походе

одласком у манастир Калиште код Струге, који се једним делом налази у стени, у којој су катакомбе и пећине из 14. века. У њима су се подвизавали исихасти, највише светогорски монаси, који су Охрид, уз Свету Гору, сматрали својим другим домом. Верни народ је у овом манастиру посетио гробове игуманија Ефросиније и Ирине, које су биле родом из Срема, а за монашки живот су се одлучиле охристовљене мисијом богомољачког покрета светог Владике Николаја.

У поподневним часовима ходочасници су стигли у Охрид. Смештени у живописном делу града уз саму обалу Охридског језера, поклонци су могли да се увере у гостољубље Охриђана и лепоту града Охрида, који има дугу и богату историју.

У суботу, 27. маја, у раним јутарњим часовима, верници су кренули на поклоњење највећим светињама у старом делу града Охрида, међу којима се својом лепотом и монументалношћу издвајају храмови Богородице Перивлепте, Свете Софије, Светог Климента и Светог Јована Канеа. Историја казује да је Охрид у ранијем периоду имао 365 православних храмова, о чему сведочи и утисак да је сваки део града Охрида парче неба на земљи. Љубав према охридским светињама показали су и многобројни српски владари и знаменити Срби, међу којима је био и Михајло Пупин, који је даривао звоно за храм Богородице Перивлепте.

У поподневним часовима ходочасници су бродом кренули ка манастиру Свети Наум,

Црква Светог Јована Канеа у Охриду

при чему су током пловидбе сазнали многобројне занимљивости о језеру и његовом окружењу и видели прелепу околину манастира, уоквирену Мокром Планином, Галичицом и Јабланицом. Манастир Свети Наум се налази на најлепшем делу обале Охридског језера, уз само ушће Црног Дрима, који дуж свог тока има 45 изворишта. На овом рајском месту верници су се додатно укрепили у вери, нади и љубави, узносећи у манастиру молитве преподобном Науму Охридском и светом Владици Николају, који је као епископ охридски оставио неизбрисив траг у душама народа који живи у Охриду, Битољу и околини, где су настала његова најпознатија дела *Охридски пролог* и *Молитве на језеру*.

Светињама у походе

У недељу, 28. маја, у раним јутарњим часовима, поклоници су кренули пут Битоља, града у коме је свети Владика Николај основао сиротиште за децу „Богдај” и где се, као надлежни архијереј, много бринуо о Богословији, у којој је једно време професор био и свети Јован Шангајски.

зе гробови 1.321 српског војника и официра и костурница у којој су похрањене кости погинулих војника и официра који су своје животе положили за веру и Отаџбину. Реч је о погинулима у борбама на Кајмакчалану 1916. године, али и током балканских ратова. Постоји списак од 160 имена.

Српско војничко гробље у Битољу

Стигавши у Битољ, седиште Преспанско-пелагонијске епархије, верни народ је присуствовао и причестио се на светој Литургији у катедралном храму Светог великомученика Димитрија, који, по својој архитектури, подсећа на солунски храм Светог Димитрија. Уз храм доминира велелепни звоник који је пројектовао чувени београдски архитекта Александар Дероко, а освештао га је патријарх Варнава Росић. Пријатну добродошлицу ходочасницима је пожелело братство храма на челу са протом Киром, настојатељем храма. После свете Литургије, ходочасницима је приређено послужење и упознати су са историјатом храма.

Ходочашће је настављено посетом Српском војничком гробљу у Битољу, где се нала-

После поклоњења српским војницима и официрима на Српском војничком гробљу у Битољу, верни народ је своје ходочашће завршио у Прилепу, где су се ходочасници поклонили Благовештенској цркви и цркви Светих Кирила и Методија, саграђеној у спомен краљу Петру I Карађорђевићу, у којој се такође налази спомен-костурница са похрањеним костима 1.800 српских војника из Првог балканског рата и Првог светског рата.

Праћени топлотом добродошлицом и братском љубављу, на коју су на сваком кораку наилазили у свим светињама прелепе Северне Македоније, ходочасници су пошли својим домовима утврђени у вери, сложни, са много љубави, обогачени новим знањима, пријатељствима и пријатним искуством.

Светињама у походе

Протонамесник Даниел Кобиљски ПОКЛОНИЧКО ПУТОВАЊЕ У СВЕТУ ЗЕМЉУ И ЕГИПАТ

Са благословом Његовог Преосвештенства Епископа бачког господина др Иринеја, у организацији Службе за поклоничка путовања Епархије бачке *Светињама у походе*, у периоду од 1. до 11. јуна 2023. године, група поклоника из Епархије бачке је походила светиње у Светој Земљи и Египту. Поклонике је предводио Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Дамаскин, викар Епископа бачког, у чијој пратњи су били протонамесници Владимир Марков, парох каћки, и Даниел Кобиљски, парох сивачки, као и јерођакон Јустин и монаси Мирон и Тихон из Светоархангелског манастира у Ковиљу.

У петак, 2. јуна, у Јерусалимској Патријаршији је прослављен празник Светих равноапостолних цара Константина и царице Јелене. Свету Литургију у патријаршијској капели Светих цара Константина и царице Јелене је служио Његово Блаженство Патријарх

јерусалимски г. Теофил. Богослужењу су молитвено присуствовали епископи Јерусалимске Патријаршије, као и Епископ славонски г. Јован и Епископ мохачки г. Дамаскин. После богослужења је уследио свечани пријем код патријарха Теофила. Потом су поклоници посетили цркву Гроба Господњег, где су се поклонили плочи помазања, месту Христовог страдања и Господњем гробу. У наставку поклоничког путовања уследила је посета манастиру Часног Крста у Јерусалиму, а потом и храму Светог великомученика Георгија у Лиди Палестинској, где се налази гроб светог Георгија, из којег тече свето миро. Поред ове светиње, у храму се налазе и вериге светог Георгија. На крају дана поклоници су посетили руске манастире Христа Пантократора и Свете Јелисавете.

У суботу, 3. јуна, на Духовске задушнице, протонамесници Владимир Марков и Даниел

Поклоници у порти манастира Светога пророка Илије на гори Тавору

Светињама у походе

Поглед на Јерусалим са видиковца

Кобиљски и јерођакон Јустин су саслуживали на светој Литургији у малој цркви Рођења Христовог у Витлејему, у молитвеном присуству Епископа мохачког г. Дамаскина. Базилику Христовог Рођења је саградила света царица Јелена у 4. веку. Посебан утисак на поклонице је оставила икона Пресвете Богородице Витлејемске којој су се поклонили после

богослужења. Потом су посетили манастире на пастирским пољима у Јерусалиму и древне обитељи – манастир Преподобног Теодосија Великог, оснивача киновијског монаштва, и манастир Светог Саве Освећеног у Јудејској пустињи. Уследила је посета манастиру Рођења Пресвете Богородице у Јерусалиму, унутар којег се налазе остаци дома Пресвете

Патријарх јерусалимски г. Теофил III са епископима славонским г. Јованом и мохачким г. Дамаскином

Светињама у походе

Богомајке, а потом и посета римокатоличком храму на Преторији – месту где је било суђење Христу.

На празник Силаска Светог Духа на апостоле, у недељу, 4. јуна, у цркви Гроба Господњег, на светој архијерејској Литургији је началствовао Његово Блаженство Патријарх јерусалимски г. Теофил, уз саслужење митрополитâ и епископâ Јерусалимске Патријаршије, као и Епископа славонског г. Јована и Епископа мохачког г. Дамаскина.

На светој Литургији је саслуживало свештенство из више помесних Православних Цркава. Према древном типику, после свете Литургије је служено вечерње богослужење са читањем коленопреклоних молитава. После свете Литургије поклоници су посетили манастир Вазнесења Христовог на Маслинској Гори, римокатоличку базилику на Маслинској Гори, остатке старог града Јерусалима, Сион, манастир Светог архиђакона Стефана са местом његовог мученичког страдања

Место Христовог крштења на реци Јордану

Светињама у походе

и манастир Успенија Пресвете Богородице у Гетсиманији, где су се поклонили икони Пресвете Богородице Јерусалимске. Поклоници су у наставку посетили руски манастир Свете Јелисавете у Јерусалиму.

У понедељак, 5. јуна, поклоници су посетили древни манастир Светих Хозевита и упутили се у Египат, где су на крају дана стигли у древну светињу – манастир Свете великомученице Екатерине на Синају.

У уторак, 6. јуна, протонамесници Владимир Марков и Даниел Кобиљски и јерођакон Јустин су саслуживали на светој Литургији у манастирском храму Преображења Господњег на Синају, у молитвеном присуству Епископа мохачког г. Дамаскина. Потом је братија манастира свештенству показала капелу која се налази испод манастирског олтара, на месту где се Бог јавио Мојсију у

У среду, 7. јуна, у параклису Светог великомученика Трифуна, на светој Литургији је началствовао Епископ мохачки г. Дамаскин, уз саслужење протонамесника Владимира Маркова и јерођакона Јустина. После богослужења, поклоници су посетили крипту испод капеле у којој се налазе мошти монаха који су се подвизавали на Синају.

После повратка из Египта, у четвртак, 8. јуна, поклоници су посетили манастир Светог Герасима Јорданског, а у петак, 9. јуна, посетили су манастир Горе кушања Христовог изнад Јерихона, затим руски манастир Светог пророка Јелесеја, где се налази Закхејев дуд, манастир Светог Јована Крститеља на Јордану, као и место Христовог крштења на реци Јордану, Гору блаженстава, Галилејско језеро и, на крају дана, манастир Светих апостола у Капернауму.

Поглед на манастир Горе кушања Христовог изнад Јерихона

виду несагориве купине, као и манастирску библиотеку, која је, по броју древних рукописа и књига које садржи, друга библиотека после Ватиканске библиотеке. Поклоници су се поклонили моштима свете великомученице Екатерине, а потом су посетили манастирски музеј. У поподневним часовима поклоници су се успели на брдо Хорив, где је Бог предао Мојсију заповести, а на чијем врху се налази капела Светог пророка Мојсија.

Последњег дана поклоничког путовања, у суботу, 10. јуна, протонамесници Владимир Марков и Даниел Кобиљски и јерођакон Јустин су саслуживали на светој Литургији у Благовештенском храму у Назарету, у молитвеном присуству Епископа мохачког г. Дамаскина. После свете Литургије, поклоници су се упутили на гору Тавор, где су посетили руски манастир Светог пророка Илије и Кану Галилејску.

Светињама у походе

Милана Божовић

ПУТОПИС СА ПОКЛОНИЧКОГ ПУТОВАЊА НА КРФ

Био је баш леп дан за путовање. Право пролеће, непредвидиво. Нисмо кренули на време, али смо, Богу хвала, те среде ипак кренули пут Грчке. Непредвидива пролећна провала облака јесте нас успорила, али не и спречила наш поход ка светињама...

Рано ујутру смо стигли у Верију, град у северној Грчкој, историјски посебно важан будући да сведочи о породици славног Александра Македонског. Али не само због тога. Овај град походио је и апостол Павле проповедајући Јеванђеље Христово током свог мисионарског путовања. У манастиру Довра нас је љубазно дочекало манастирско братство. Овде је за све нас велики благослов било поклоњење дџелу моштију светог Луке Кримског. Дан је лепо почео.

У граду Верији претежно становништво чине етнички Грци, потомци Грка из Мале Азије протераних почетком 20. века. Приликом бекства, са собом су понели свештене реликвије које се данас налазе у манастиру Сумела (име је добио по манастиру у Малој Азији). Тај манастир је био наше наредно одредиште. У прелепој цркви поклонили смо се икони Пресвете Богородице, коју је, по предању Цркве, живописао свети апостол и јеванђелист Лука, затим дџелу часног крста који је припадао владарској породици Комнина, али и Јеванђељу које је припадало светом Христофору. Овај манастир је иначе врло посећен. Понекада се сатима чека на поклоњење светињама. Ми смо тог мајског јутра имали велики благослов и духовни мир. Окрепили смо се у манастирском комплексу и наставили пут.

У Јањину смо стигли поподне. Сместили смо се у хотел и кренули у обилазак града. Јањина је управно седиште грчке области Епир. Градом доминира Јањинско језеро, у чијој је непосредној близини и симбол града – тврђава из 6. века коју је саградио цар Јустинијан. Јањином су владали Римљани, Ромеји, па и Срби, међу којима је најпознатији деспот Тома Прељубовић (Јањина је била у

склопу Српског Царства за време владавине цара Душана Силног), затим Фирентинци, па Османлије. Историјске околности су допринеле да овај град постане атрактивно туристичко место. Данас је он универзитетски центар, стога веома жив, са мноштвом угоститељских објеката.

Наредног дана, у петак ујутру, упутили смо се на острво које се налази на средини Јањинског језера. Кажу да је ово место треће по посећености ходочасника у Грчкој (после Свете Горе и Метеора), а разлог томе је што се на том острвцу, на којем живи око сто двадесет житеља, налази чак седам манастира. Ми смо посетили манастир Филантропинон из 12. века. Са много љубави нас је дочекала игуманија Пајсија, која нам је представила историјат манастира и врло леп и занимљив фрескопис. Није пропустила прилику да нам каже да Грци веома поштују и воле Србе, да не заборављају наша страдања и да се свакодневно за нас моле. Овде се мало и запевало, а манастир смо напустили са укусом руже у устима, будући да смо били послужени манастирским ратлуком направљеним од овог цвета. Кренули смо уским сеоским улицама до бродића који нас је вратио у град.

Наша следећа одредница била су Загори, села на Пиндским планинама. Заправо, упутили смо се у манастир посвећен светој Параскеви Римљанки, веома поштованој код Грка, а пут до њега потпуно нас је очарао својим изворним изгледом. Ова села смештена су у шумама, има их педесетак и сва су од камена, те одишу прошлим временима. Природа која их окружује прави је рај за очи и душу. На путу до манастира прошли смо поред кањона Викос, који званично представља најдубљи кањон на свету. Стигли смо до манастира. И он је од камена, у прелепом природном окружењу. У манастиру нема монаха. Поразговарали смо са уметницима који се на овом месту баве иконописом, поклонили се светињи, истрошили батерије на мобилним телефонима фотографишући се на сваком кораку и наставили пут.

Светињама у походе

Поклонници са Митрополитом крфским г. Нектаријем

При повратку у Јањину, аутобус се заставио на сигурном месту, а ми смо кренули на поклоњење још једној светињи – манастиру удаљеном око два километра узбрдо. Село Аспрангели, а манастир посвећен Успењу Пресвете Богородице. Вредно монаштво нас је љубазно дочекало, послуживши нас водом и традиционалним ратлуком. Због радова у храму, нисмо били у могућности да се поклонимо унутра, али посетили смо параклис са светињама. Ту смо узели молитвеног учешћа у молебном канону Пресветој Богородици, сабрали свој ум у заједничкој молитви са домаћинима и, захвални Богу, расположени, поразговарали смо са некима од њих, изнели утиске које смо до тада стекли и, помало уморни, али расположени, вратили смо се у Јањину.

У суботу ујутру, после доручка, кренули смо на острво Крф, крајњу одредницу нашег путовања. Путовање трајектом траје сат и по. Сунце се штедело. Мирис мора овог пута није позивао на плажу. Испод облака су се назирали острво и град, а ми смо, као у некој „француској лађи”, помало осећали језу. Море око нас било је српска гробница...

После смештаја у хотел, кренули смо ка крфској Саборној цркви. Тамо нас је дочекао митрополит Нектарије. И на овом месту смо осетили неизмерну љубав Грка

према нашем народу. Митрополит нам је пожелео добродошлицу, исказао истинско поштовање према нама, али и нашим прецима, указао на нераскидиве везе између српског и грчког народа, као и на његове личне везе са нашим Епископом г. Иринејем, са којим познанство датира још из времена када је тада млади јеромонах, отац Иринеј, служио у Атини уз светог старца Порфирија, а осамнаестогодишњи Димитрије похађао Атинску богословију „Ризариос”. После благослова и послужења упутили смо се у цркву да се поклонимо светитељу. Наиме, у Саборној цркви на Крфу чувају се нетрулежне мошти светог Спиридона Тримитунтског, заштитника острва. Изузетно очуване мошти се налазе у затвореном кивоту који свештеници отварају православним поклонницима ради целивања. Заиста је био велики благослов целивати мошти светитеља, за које је мало рећи да су нетрулежне. Наиме, јасно се разазнаје светитељево лице, његова коса и зуби су очувани, а кожа као да и даље чува своју гипкост... Призор је био потресан.

Уследио је пут на острво Видо... То је, заправо, био циљ нашег ходочашћа. Укрцали смо се у бродич са српском заставом, којих тамо највише има, јер се зна ко највише походи ово острво... Вожња до Вида траје десетак минута, брзо смо стигли. Шта смо знали

Светињама у походе

Поклоници испред Српског војничког гробља на острву Видо

из историје – знали смо; о чему смо разговарали и размишљали – разговарали смо. Али, када смо стигли на Видо, остала је само тишина. Пред очима су нам биле слике наших предака, који су пре само стотинак година боравили овде, тада већ водећи борбу за сопствени живот. Изгладнели, уморни, болесни, на издисају... Неки су преживели, многи нису. Тела оних који су на овом острву изгубили живот бацана су у море. Тридесетак километара јужно од острва, где је вода најдубља... Тако је настала Плава гробница, а мало касније и истоимена песма Милутина Бојића. Помолили смо се за душе оних који су овде оставили своје кости, а послушали смо и поменуту песму. Сви смо плакали. Затим смо ушли у костурницу. Обишли смо је ћутећи. Скоро свако од нас је могао наћи име и презиме неког свог претка.

Митрополит Србије, потоњи први патријарх обновљене Пећке Патријаршије, Димитрије, рекао је 1918. године: „Острво Видо постаће за будуће наше срећније нараштаје српски Јерусалим, збориште захвалних потомака.“ Остаје нам да будемо достојни потомци оних који су живот дали за своју Отаџбину, за слободу и јединство српског рода... Тежак задатак.

Вратили смо се на Крф и упутили се ка Српској кући. Српска кућа је музеј посвећен

страдању српске војске током Првог светског рата и албанске Голготе. Овде је и почасни конзулат Србије. У музеју се налазе разни предмети, униформе, ордење и фотографије које сведоче о страдању српске војске и целокупног српског народа.

Преостало време смо провели у граду. Све је било лепо. Али мук у души је заглушио сваку радост. Тако је и требало да буде.

У недељу ујутру учествовали смо на светој Литургији у Саборном храму и причестили се божанским Тајнама. Поред домаћина Грка, било је и верника из других православних земаља – из Црне Горе, Русије, Украјине и Чешке. Није се током службе знало ко је ко. Сви смо били повезани молитвом, сви смо били једно. Били смо једно и са својим прецима који су пре стотинак година, стицајем околности, живели у овом граду, ходали истим овим улицама, боравили у овом храму.

После свете Литургије дошао је и тренутак да се вратимо својим домовима, пословима и свакодневици, захвални Богу што се удостојисмо да походимо ову велику српску светињу, свако од нас носећи у срцу и уму неки посебан детаљ који ћемо памтити и који ће нас, ако Бог да, држати буднима и трезвенима, знајући ко је заслужан што и дан-данас постојимо.

Да Бог да да молитва не престане!

Издавачка делатност

Катихета Ђорђе Гојић

ОСМИ ТОМ ДЕЛА СВЕТОГА МАКСИМА ИСПОВЕДНИКА

(Свети Максим Исповедник, *Стослови*, *Беседа*, Нови Сад 2022, 582 стр.)

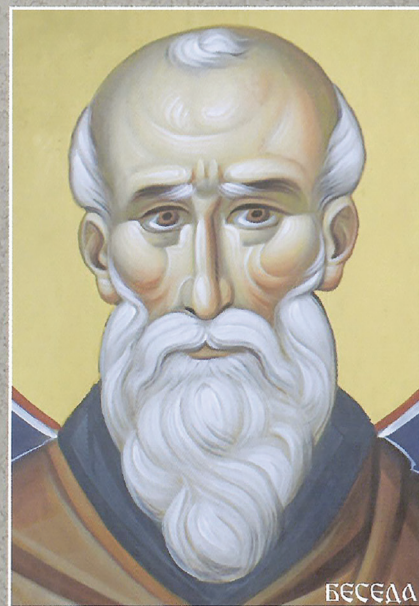
У издању *Беседе*, издавачке установе Епархије бачке, 2022. године је објављен осми том дела светог Максима Исповедника под насловом *Стослови*.

Језгро књиге која је пред нама сачињавају списи *Разне богословске и домостројитељске главе и о врлини и злоби* (пет стотина глава), *Главе о љубави* (четири стотине глава) и *Поглавља о богословљу и о плотском домостроју Сина Божјега* (две стотине глава). Кроз ова три списа читалац се сусреће са значајним темама које пружају потребно знање за правилно хришћанско живљење. Теме које обрађује свети Максим су животне теме, које су увек актуелне. У списима светог Максима читамо о болу и тузи, о лицемерју и гордости, о жељи за допадљивошћу и смирењу, о осећају богоостављености, о стрпљењу и благодарности, о гневу и безумљу, о жељи, наслади и патњи, о радости и жалости, о нади, вери и љубави, о мудрости и благодатним даровима, о добру и злу, као и о многим другим животно значајним темама. Ове теме су испреплетане са темом молитве, заповести, истинског знања; темом о души и телу, али и о уму и чулима; темом о греху и врлини, вечним добрима, као и о многим другим богословским темама. Све ове теме имају исти циљ, а то је да човека науче да је живот једна непрекидна духовна борба, чији је основни циљ спасење. Та борба је пуна успона и падова, али у њој човек увек има помоћ Божју. Сликвит пример је пример насладе и патње (ср. стр. 138 – 141). Свети Максим Исповедник нам скреће пажњу на то да је настада велики непријатељ човеков, да је она семе зла (стр. 43) и да напада човека преко његових чула, те нас упозорава да из насладе увек следи патња. Адам и Ева су убрали примамљиви плод како би уживали у његовом укусу, а њихова жеља за насладом одвела их је у грех. Зато нас свети Максим упозорава на ову велику опасност од

насладе, која прети сваком човеку. Са друге стране, свети Максим нас учи и томе да постоји духовна настада, која човека узводи ка Богу, али која човековом телу не нуди уживање као телесна настада. Напротив, она захтева од човека труд, подвиг, време посвећено молитви, врлински живот, преображавање себе на сваком пољу, самопознање, распламсавање у себи љубави према другима, а све то подразумева велики напор, који често не прија човеку и у њему изазива одбојност.

Свети Максим Исповедник

СТОСЛОВИ

Свети Максим нас упозорава да се и сâм ђаво, који завиди и Богу и људима (стр. 145), лукаво служи насладом како би преварио човека. Ђаво лукаво користи човекова чула, која реагују на све што нас окружује, и преко

Издавачка делатност

чула обмањује човеков ум (стр. 71) како би човека намамио да се препусти уживањима и наслади. Човек приступа наслади као нечему што је добро за њега, што му пружа срећу, сигурност, слободу и многе друге лажне осећаје, а на тај начин човек упада у велику замку иза које се крије велика патња. Управо због тога свети Максим ђавола назива *сејачем насладе* и *сејачем патње* (стр. 44).

Међутим, свети Максим објашњава да се све у овом свету догађа или по Божјем Промислу или по Божјем допуштењу. Када дође до невоље и искушења, али и патње која за њима неминовно долази, човек не би требало да посустаје нити да се предаје, јер се све то догађа по Божјем допуштењу.

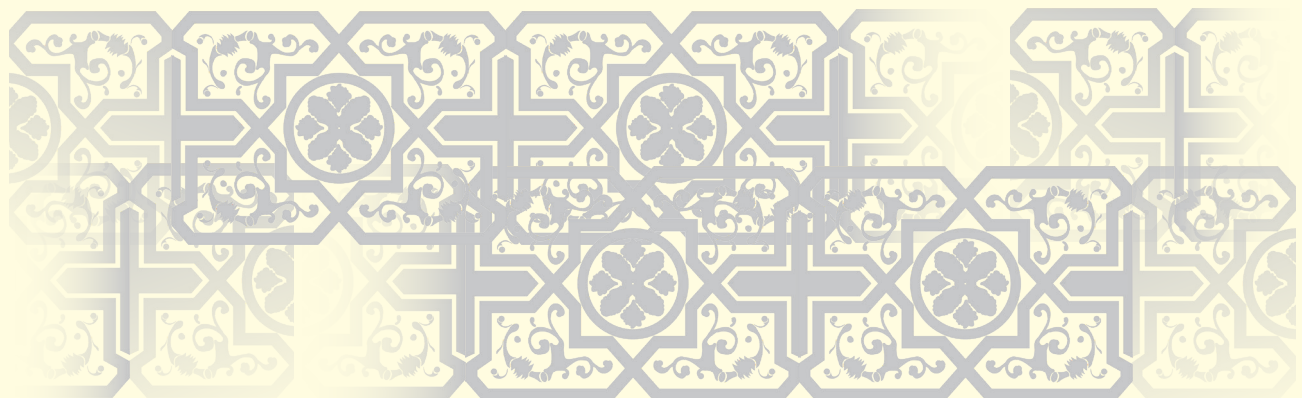
Свети Максим Исповедник сведочи да се духовни развој човека увек остварује у сарадњи Бога и човека и да човек упада у грех гордости ако своје духовно усавршавање припише само себи. Живот је непрестани напредак у врлини, непрестано усавршавање себе и непрестано узрастање *у меру раста пуноће Христове* (Еф. 4, 13), а на том путу усавршавања води нас Сâм Бог. На том путу човек је непрестано на удару искушења, у непрестаној борби са страстима (стр. 75), а кроз животне борбе води га Бог Духом Светим. Он му даје прилику да сагледа себе, да исправи своје слабости и да невољу, уз Његову помоћ, претвори у победу. Бог човека вежба у врлини, Он му, штавише, и дарује врлину (стр. 95), вежба га истрајности, трпљењу и смирењу, како би човек савладао своје слабости. Ниједна победа се не догађа без Бога и то је разлог због којег свети Максим позива све читаоце да буду благодарни Богу за све у животу.

Ниједна победа није дело само човека, а када човек помисли да је успео у животу без Бога, тада, како нас учи свети Максим, на позорницу ступа гордост, а човек упада у прелест (самообману, заблуду).

Читава духовна борба коју човек непрестано води дешава се са циљем да се човек спасе. На путу спасења човек би требало да своје тело претвори у *радионицу врлине* (стр. 92), да отвори своје срце за Бога и за своје ближње и да стекне љубав, која је круна свих врлина. Онај ко је стекао љубав, каже нам свети Максим, стекао је Самога Бога, „јер Бог је Љубав” (I Јов. 4, 8). Човеково спасење не би било могуће да није било Христовог Оваплоћења, којим су отворена врата човековом усхођењу ка Богу.

Поред ова три списа, књига нам доноси још два списа. То су списи *Мистагогија* и *Подвижничко слово*. Спис *Мистагогија* је састављен од кратког увода, двадесет и четири кратка поглавља и закључка. У овом спису свети Максим износи кратко тумачење неких делова свете Литургије, као и њених симбола. Са друге стране, спис *Подвижничко слово* састављен је у форми питања и одговора, а има четрдесет и три главе. У овом спису свети Максим преноси читаоцима своју духовну мудрост и аскетско искуство.

Списи светог Максима имају снагу да човека духовно изграђују, да га науче православном етосу и да га подстичу да не посустаје на пољу непрестане духовне борбе већ да буде храбар и да се увек узда у Бога. То је оно чему нас учи свети Максим у свим својим делима, па тако и у списима које смо овом приликом представили.

Из школске клупе

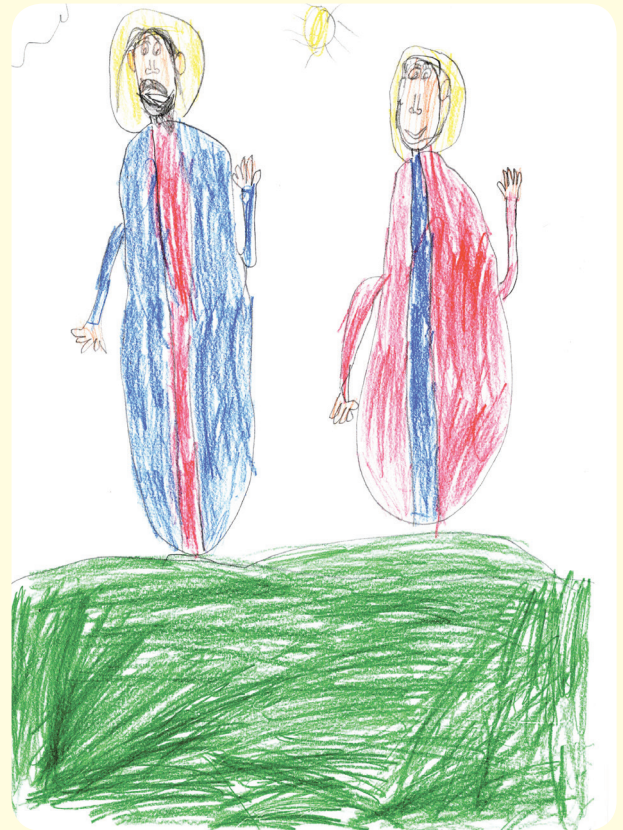
Са часа веронауке О МОЛИТВИ

Вероучитељ: Шта је то молитва?

Александар: Молитва је човеково обраћање Богу и кроз њу човек остварује однос са Богом. Молитва је један од показатеља човекове љубави према Богу и вапај човековог срца ка Богу, кроз који се човек приближава Богу. Хришћански живот је незамислив без молитве. Сва богослужења садрже молитве.

Вероучитељ: Где и када можемо да се молимо?

Марија: Богу можемо да се молимо где год желимо, када год желимо и колико год желимо. Свако време је погодно за молитву и свако место је прикладно за молитву. На часовима верске наставе се увек молимо пре почетка часа и на крају часа. Многи хришћани се моле ујутру, када устану, и увече, пре спавања. Многе хришћанске породице се моле пре и после сваког оброка, али и пре и после

Ликовни рад Михајла Војновића,
ученика II-6 разреда Основне школе
„Жарко Зрењанин” у Новом Саду

Ликовни рад Хане Миленковић,
ученице II-6 разреда Основне школе
„Жарко Зрењанин” у Новом Саду

свакодневних животних активности. У цркви се свакодневно служе богослужења, са циљем да сваки дан буде освећен и Богом благословен. Живот Цркве је и дан-данас непрекидна молитва и непрекидно богослужење. За хришћане је најважнији пример Господа Исуса Христа, Који се молио свуда и у свако време.

Вероучитељ: Какве врсте молитава постоје?

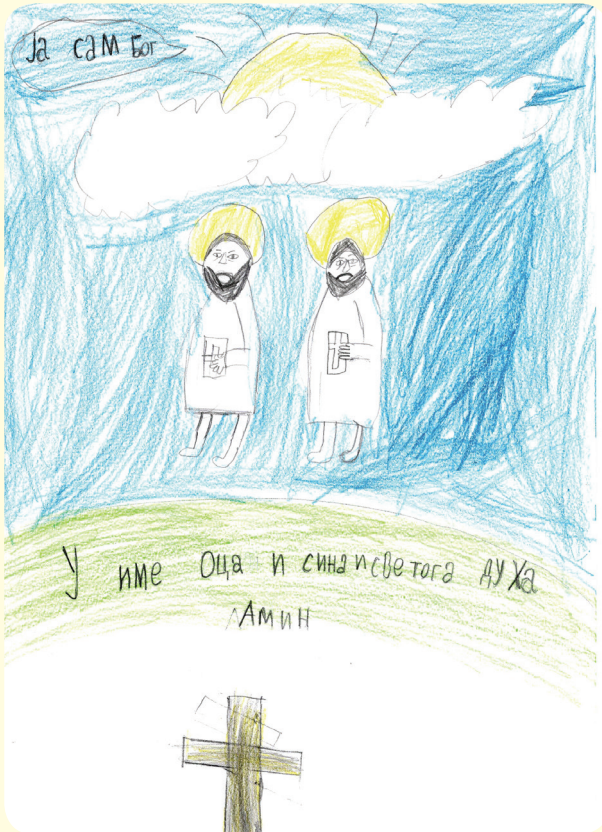
Драган: Постоје личне и заједничке молитве.

Вероучитељ: Да ли знаш нешто више да нам кажеш о њима?

Драган: Наравно. Лична молитва је молитва коју човек изговара сам, док је заједничка молитва она молитва коју човек изговара заједно са другим људима, у цркви или на неком другом месту. Поред тога, постоје молитве које човек изговара у себи, у свом

Из школске клупе

Ликовни рад Луке Станишића,
ученика II-6 разреда Основне школе „Жарко
Зрењанин” у Новом Саду

школи и уписао на веронауку. На часовима веронауке смо научили да нас светитељи уче да постанемо прави молитвеници пред Богом. Светитељи нас уче пре свега својим примером, док нас неки уче и својим саветима. Најбољи Учитељ молитве је Господ Исус Христос, Син Божји, Који се молио непрестано и Чије срце је било испуњено молитвом. Не би требало да изговарамо молитве само када нам је нешто потребно и када нам је потребна Божја помоћ већ би требало да се молимо Богу и да Му будемо захвални и када нам је лепо у животу. Такве молитве се зову молитве хвале, благодарности и слављења. На часовима веронауке смо научили многе лепе молитве, од којих неке читамо сваки пут пре почетка часа, а неке после завршетка часа.

Вероучитељ: Које молитве изговарамо на часовима веронауке?

Дуња: Час верске наставе увек почињемо или Молитвом Господњом (*Оче наш*) или васкршњим тропаром. Молитву *Оче наш* говоримо у највећем делу године, све до Васкрса. Када дође празник Христовог Васкрсења, тада, до празника Спасовдана, изговарамо васкршњи тропар. На крају часа током читаве године говоримо молитву *Богородице Дјево*, која је упућена Пресветој Богородици.

срцу и у свом уму, које се називају и умне или умно-срдачне молитве, као и оне које изговара када се моли наглас.

Вероучитељ: Да ли можете да ми кажете ко вас све учи молитвама и које молитве знате?

Петар: Прву молитву сам научио од баке и деке када сам био млађи, углавном када су ме родитељи одводили на спавање код њих. Та молитва се зове „Пођох спати”. Веома је кратка и лако се учи напамет. Сећам се да су моји родитељи били поносни на мене када сам први пут пред њима изговорио ову молитву. Поред баке, деке и мојих родитеља и заволео сам да се молим Богу и зато сам се у

Ликовни рад Вукашина Николића, ученика II-6 разреда
Основне школе „Жарко Зрењанин” у Новом Саду

Приредио катихета Ђорђе Гојић са ученицима Основне школе „Жарко Зрењанин” у Новом Саду.

Актуелности

Монашење у Светоархангелском манастиру у Ковиљу

У навечерје Недеље свих светих, у суботу, 28. маја / 10. јуна 2023. године, Епископ бачки г. Иринеј је молитвено присуствовао вечерњем богослужењу у Светоархангелском манастиру у Ковиљу. На крају вечерњег богослужења Преосвећени владика Иринеј је извршио чин монашког пострига над искушеником Марком Пранићем, давши му име Методије, по светом Методију Равноапостолном. Искушеника Марка је монашењу привео јеромонах Харитон, настојатељ Светоархангелског манастира.

Епископ бачки г. Иринеј беседи после монашења у манастиру Ковиљу

По извршеном чину монашког пострига, Преосвећени Епископ бачки се обратио оцу Методију, братству манастира и присутном верном народу. „У нашој вери, у средишту наше пажње стоји Крст Христов, за који апостол Павле каже да је био *Јеврејима саблазан, Грцима безумље, а нама, који се спасавамо, то је сила Божја и Божја премудрост*, знак спасења, знак вечности, знак победе над смрћу. Сâм назив *монах* нису монаси сами себи дали него су им тај назив дали људи из њиховог времена и њихове околине видећи

њихов живот у смирењу, у одвојености од светских брига и метежа и у посвећености молитви, богомислију, размишљању о божанским тајнама и добротинствима која су нам Духом Светим у Христу дарована. Али, у исто време, монах не живи за себе. Он је непрекидни молитвеник за све, за своју браћу и сестре, укључујући и оне који нас гоне, мрзе и презиру, као и оне који немају никаквог разумевања не само за монашки начин живота него ни за нашу хришћанску веру и нашу свету Цркву. И за њих се прâви монах моли Богу. Моли се, дакле, и за пријатеље и за непријатеље, и за оне који нас воле и за оне који нас мрзе. Монашки живот није у знаку негативнога. Одрицање од света не значи одрицање од Божјег дара, Божје творевине. Монах је одвојен од *света који у злу лежи*; барем тежи, жели, стреми, чезне да буде одвојен од њега и зато се труди, свестан да то не може постићи својим трудом, макар колико себе приморавао на свако врлинско дело, на сваки духовни подвиг. Али, оно што је нама људима немогуће, Богу је могуће и Њему Јединоме остварљиво. Ако ми заиста имамо ту чежњу, молитву и вапај Богу из дубине срца и душе, онда се Он, како каже апостол Павле, моли у нама кроз нашу скромну молитву *Духом Светим, уздисајима неисказивим*, и онда ми постепено узрастамо у *меру раста пуноће Христове*, узрастамо у благодатне богољуде”, поручио је Епископ бачки г. Иринеј у свом обраћању.

Свеноћно бденије у Саборном храму у Новом Саду поводом празника преподобног Јустина Ћелијског

У уторак, 13. јуна 2023. године, у навечерје празника Преподобног Јустина Ћелијског, у Саборном храму у Новом Саду је служено свеноћно бденије са светом Литургијом. Бденију је молитвено присуствовао Епископ бачки г. Иринеј. На светој Литургији је начествовао презвитер Вељко Васиљев, архијерејски намесник суботички, уз саслужење свештенства Епархије бачке. Благољепију богослужења допринели су чланови хора Шко-

Актуелности

Са свеноћног бденија у Саборном храму

ле појања „Свети Јован Дамаскин” при Црквеној општини новосадској.

Присутни верни народ је имао прилику да се током свеноћног бденија поклони делу светих моштију преподобног оца Јустина Ћелијског. По отпуста свете Литургије, протојереј Велимир Врућинић, настојатељ Саборног храма, заблагодарио је свештенству, појцима и присутном верном народу на молитвеном учешћу у богослужењима поводом празника преподобног Јустина Ћелијског.

Празник преподобног Јустина Ћелијског у Светоархангелском манастиру у Ковиљу

На празник преподобног Јустина Ћелијског, у среду, 1/14. јуна 2023. године, у храму Светоархангелског манастира у Ковиљу, Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Дамаскин, викар Епископа бачког, начелствовао је на светој архијерејској Литургији, уз саслужење свештеног братства манастира, протођакона Владимира Руменића и новосадских ђаконата. У току свете Литургије, Преосвећени владика Дамаскин је рукоположио у ђаконски чин монаха Методија (Пранића), сабрата Светоархангелске обитељи.

По отпуста свете Литургије, Епископ мохачки Дамаскин је честитао братству и при-

сутном верном народу празник преподобног Јустина Ћелијског, а јерођакону Методију рукоположење у ђаконски чин. „Када читамо дела преподобног оца нашега Јустина Ћелијског, ми видимо дубину његове личности, његовог подвига и његовог размишљања. Једно време он је био далеко познатији ван граница наше земље и наше Цркве него што је то био у нашем народу. Међутим, слава Богу, како су времена пролазила, тако је и успомена на њега све више расла у нашем народу. Јер, он је заиста својим животом, својим радом, својим

Епископ мохачки г. Дамаскин са новорукоположеним јерођаконом Методијем

духовним подвизима – а посебно својим подвижничким животом у манастиру Ћелијама током неколико деценија – учинио дела равна делима светих Отаца Цркве. Потрудимо се и ми да увек у своме уму и у својим мислима имамо управо пример преподобног оца нашега Јустина Ћелијског, значајног не само

Актуелности

по делима него и по светом животу, у којем је показао непоколебивост своје вере, своју велику наду и уздање у Бога, али и своју велику љубав према Богу и према свакоме човеку. Нека управо та вера, нада и љубав буду ослонац у животу и нашем јерођакону Методију и нека му пример преподобног Јустина увек буде ослонац у животу и утеха у разним искушењима”, поручио је Епископ мохачки г. Дамаскин.

Дечји хор Црквене општине новосадске на манифестацији Дани краљице Јелене

Дечји хор Црквене општине новосадске, предвођен диригентом Милицом Грубишић, учествовао је на манифестацији *Дани краљице Јелене*, која је одржана у месту Рашка и у порти манастира Градац.

У суботу, 10. јуна 2023. године, чланови Дечјег хора су стигли у Крушевац, где су посетили цркву Лазарицу, храм Светих Архангела, храм Светог Јована Богослова и цркву ротонду на брду Багдала. Домаћин члановима хора је био презвитер Жељко Марковић, настојатељ цркве Лазарице, који је малим поклоницима испричао повест о светом кнезу Лазару и његовој кћери Јелени Балшић, чијим моштима су се и поклонили. Приликом посете цркви Лазарици, деца су могла да у порти храма виде припреме за витешки фестивал, чији

је циљ да оживи витешко време из доба светих кнеза Лазара и деспота Стефана Лазаревића, који је учествовао на традиционалним витешким играма. Потом је уследила посета Народном музеју у Крушевцу и манастиру Љубостињи, где су се чланови хора поклонили моштима свете Евгеније и монахиње Јефимије. У поподневним часовима чланови хора су стигли у Рашку, где су коначили.

У недељу, 11. јуна, деца су појала на светој Литургији у манастиру Градац, на којој је саслуживао и протојереј Миодраг Шипка, архијерејски намесник новосадски први. После свете Литургије, чланови хора су добили захвалницу за учешће на манифестацији *Дани краљице Јелене*, а потом су разгледали манастир и окрепили се. У вечерњим часовима су се вратили у Нови Сад.

Света архијерејска Литургија у Темерину

У недељу другу по Педесетници, 5/18. јуна 2023. године, Епископ мохачки г. Дамаскин је началствовао на светој архијерејској Литургији у храму Светог великомученика Георгија у Темерину, уз саслужење свештенства и ђаконства Епархије бачке.

Беседећи после прочитаног јеванђелског зачала, Преосвећени владика Дамаскин је поручио: „Пост јесте време духовног сагледавања нашег унутрашњег духовног стања.

Чланови Дечјег хора Црквене општине новосадске испред манастира Градац

Актуелности

Епископ мохачки г. Дамаскин са новорукоположеним ђаконом Немањом Пантићем

Пост је увек позив на преображење, на промену начина живота, на телесно и духовно уздржање; пост је позив на телесно уздржање, али и позив на уздржање од злих дела, као и од рђавих и нечистих помисли. Пост је позив на живот у благодати Духа Светога, али и позив на додатну молитву и врлински живот. Пример светих апостола, њихове вере, њихове одважности, њиховог одговора на призив Божји, треба да буде узор свима нама. И ми треба да имамо исту такву веру, исту такву одлучност, исту такву спремност да сведочимо Господа на сваком месту и у свако време. И ми смо позвани на апостолство, јер смо крштени у име Оца и Сина и Светога Духа и призва-

ни да читавим својим животом сведочимо своју веру и живимо својом вером.”

Епископ мохачки Дамаскин је на светој Литургији рукоположио у ђаконски чин Немању Пантића, вероучитеља из Темерина. После свете Литургије, Преосвећени епископ Дамаскин је честитао ђакону Немањи рукоположење у ђаконски чин и зажелео му да сачува непорочно свештенство и да апостолски сведочи веру у Живога Бога.

Рукоположење у Светоархангелском манастиру у Ковиљу

У четвртак, 9/22. јуна 2023. године, Преосвећени Епископ мохачки г. Дамаскин је служио свету архијерејску Литургију у параклису Светоархангелског манастира у Ковиљу, уз саслужење свештеног братства манастира и протођакона Горана Ботошког.

Током свете Литургије викар Епископа бачког је рукоположио у ђаконски чин монаха Николаја (Кокановића), сабрата Светоархангелске обитељи. По завршетку свете Литургије, владика Дамаскин се обратио братству Светоархангелског манастира, изразивши радост што је њихов сабрат рукоположен

Са свете Литургије у манастиру Ковиљу

Актуелности

у ђаконски чин, док је новорукоположеном јерођакону Николају честитао рукоположење и пожелео му благословено служење Господу Богу на многа и блага лета.

Нови ђакон Епархије бачке рукоположен у Светоархангелском манастиру у Ковиљу

У суботу, 11/24. јуна 2023. године, на празник Светих апостола Вартоломеја и Варнаве, у параклису Светоархангелског манастира у Ковиљу, Епископ мохачки г. Дамаскин је служио свету архијерејску Литургију, уз саслужење свештенства Епархије бачке и Епархије сремске, као и новосадских ђакона. Владика Дамаскин је на светој Литургији рукоположио у ђаконски чин Огњена Звекића, вероучитеља из Новог Сада.

Епископ мохачки г. Дамаскин
са новорукоположеним ђаконем
Огњеном Звекићем

После отпуста, Епископ мохачки Дамаскин је новорукоположеном ђакону Огњену Звекићу пожелео да га Господ укрепи у чистој и непорочној ђаконској служби.

Литургијско сабрање у Светоархангелском манастиру у Ковиљу

У недељу, 12/25. јуна 2023. године, на светој архијерејској Литургији у Светоархан-

гелском манастиру у Ковиљу началствовао је Епископ мохачки г. Дамаскин. Преосвећеном владици Дамаскину је саслуживало свештено братство Светоархангелске обитељи и протојереј Жељко Латиновић, настојатељ Успенског храма у Новом Саду.

У беседи после прочитаног јеванђелског одељка, Преосвећени епископ Дамаскин је поучио сабрани верни народ о потреби појачане молитве и чињења добрих дела у периоду поста, али и о потреби да мисли и ум сваког човека буду усмерени ка Богу. „Чули смо у данашњем јеванђелском зачалу да је душа претежнија од тела. Направимо место у нашем срцу за Бога. Препустимо наше највеће бриге Богу и онда ће се наш поглед на овај свет и наш живот истински променити. Потрудимо се, макар када дођемо на свету Литургију, да наше мисли буду упућене Богу и вечном животу. Чули смо у данашњој јеванђелској перикопи речи: *Иштите најпре Царство Божје и правду Његову, а остало ће вам се све додати!* Ако ми иштемо оно што је најважније у нашем животу, Бог ће се побринути за оно друго; ако Бога ставимо на прво место у нашем животу, онда ће и све друго у нашем животу доћи на своје место”, истакао је Преосвећени владика Дамаскин.

Преосвећени Епископ мохачки Дамаскин је током свете Литургије рукоположио у ђаконски чин Милоша Радмиловића, вероучитеља из Новог Сада.

Епископ мохачки г. Дамаскин
са новорукоположеним ђаконем
Милошем Радмиловићем

Актуелности

Храмовна слава у Степановићеву

На Видовдан, у среду, 15/28. јуна 2023. године, на светој архијерејској Литургији у храму Светог великомученика кнеза Лазара у Степановићеву началствовао је Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Дамаскин, уз саслужење свештенства и ђаконства Епархије бачке.

Епископ мохачки г. Дамаскин
са новорукоположеним ђаконом
Немањом Миливојевићем

После прочитаног јеванђелског одељка, Преосвећени владика Дамаскин је у беседи казао: „Када читамо житије светога великомученика Лазара видимо да се он истицао свим хришћанским врлинама, да је као такав био прихваћен у читавом народу и да је из тог разлога веома брзо после своје земаљске кончине прослављен и сматран за светога мученика. Непосредно пре јеванђелског штива које смо данас чули каже се: *Нема веће љубави од ове да неко положи живот свој за ближње своје, за пријатеље своје.* Зато је кнез Лазар са свом својом војском отишао на Косово сведочећи ту веру и са том вером и том истином он је положио свој живот. Није он положио живот због земаљскога царства него је положио живот сведочећи веру, због православне хришћанске вере, али и из љубави према своме Отачеству и своме народу. Тиме је показао да је био истински јунак. Свети кнез Лазар је положио свој живот свесно, са великом вером,

са великом надом у милост и љубав Божју”, нагласио је Епископ мохачки г. Дамаскин.

Владика Дамаскин је на светој Литургији рукоположио у ђаконски чин Немању Миливојевића, вероучитеља из Новог Сада. После заамвоне молитве, Преосвећени владика Дамаскин је служио парастос свим нашим војводама и војницима који су свој живот положили за веру и Отаџбину од Косовског боја до данас. После свете Литургије, Епископ мохачки Дамаскин је честитао верницима у Степановићеву храмовну славу, а новорукоположеном ђакону је пожелео да током свога живота и служења Цркви увек има поверење у Бога и Његову милост. Сабраном верном народу се обратио и презвитер Огњен Верић, парох у Степановићеву, који је том приликом захвалио Епископу бачком г. Иринеју и Епископу мохачком г. Дамаскину.

Епископ бачки др Иринеј присуствовао отварању манifestације „Улица отвореног срца – бајрамска софра у Новом Саду”

Његово Преосвештенство Епископ бачки др Иринеј присуствовао је, у суботу, 1. јула 2023. године, отварању манифестације „Улица отвореног срца – бајрамска софра у Новом Саду”, која је уприличена у Змај-Јовиној улици у Новом Саду у организацији Исламске заједнице Србије, Муфтијства војвођанског и удружења „Нур – светлост”. После поздравних речи организатора манифестације, присутне је поздравио градоначелник Новог Сада г. Милан Ђурић, а потом се присутнима обратио Епископ бачки др Иринеј.

Честитајући члановима Исламске заједнице у Новом Саду празник Курбан-бајрам, Преосвећени Епископ бачки г. Иринеј је поручио: „Једна од наших основних преокупација у нашем времену и један од духовних задатака, за које сви верујемо да су од Бога и у славу Божју, јесте неговање вечних моралних вредности, врлинâ. Чујемо поздрав *мир*. И код нас у Православној Цркви на сваком богослужењу много пута се чује: *Мир вама! Мир свима!* То

Актуелности

Обраћање Епископа бачког г. Иринеја

је и древни поздрав у исламу – *салам* (мир). Знамо за светињу породице и код нас у Православној Цркви и у исламу. Све те вредности и многе друге су данас, нажалост, угрожене. Оне су мета бесомучних напада, највише од оних који у Бога не верују. Зато смо позвани да – сведочећи своју веру ненаметљиво, понајмање насилно, али одлучно, искрено, без страха, без зазора, просто тиме што јесмо и тиме што се трудимо да живимо по својој вери – бранимо и вечни морални Божји закон, који је Бог уписао у срце свакога човека.”

Света архијерејска Литургија у Чуругу

У недељу, 19. јуна / 2. јула 2023. године, на светој архијерејској Литургији у храму Вазнесења Господњег у Чуругу началствовао је Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Дамаскин. Преосвећеном владици Дамаскину су саслуживали свештеници и ђакони Епархије бачке.

У беседи после прочитаног јеванђелског одељка, Преосвећени Епископ мохачки г. Дамаскин је протумачио перикопу о исцељењу слуге римског капетана и указао на величину капетанове вере. „Ми знамо да се људи обично моле Богу за спасење својих ближњих, за своје здравље, за здравље својих укућана. Али овај капетан не долази због тога, не долази због себе и због своје породице, него долази и тражи помоћ за свога слугу који је био тешко болестан. А Господ му говори: *Ја ћу доћи и исцелићу га*. А онда капетан каже: *Госпode, ни-*

сам достојан да под кров мојуђеш. У тим речима римског капетана ми видимо велику веру у Христа. Такву веру нису имали ни јеврејски свештеници, ни законодавци, а ни многи из народа, па ни од оних који су ишли за Господом. А каква је то била вера овог Римљанина? Била је, драга браћо и сестре, пре свега, смирена, свесмирена, како каже отац наш Јустин Поповић. Она се огледа у томе што он, као римски капетан, долази да тражи помоћ од једнога јеврејскога учитеља, што долази да тражи помоћ не за себе него за свога слугу и што се сматра недостојним да Христос дође у његов дом. Ако треба да се угледамо на нечије смирење, онда ћемо се угледати на његово смирење. И заиста, Господ на крају овог јеванђелског штива каже: *Иди и како си веровао нека ти буде. И оздрави слуга његов у тај час*. И видимо када је човек моћан, када је свемоћан – онда када има истинску веру, када има истинско поверење у Бога, када смирено тражи од Бога помоћ јер зна да не може учинити ништа добро својим силама, без Божје помоћи у овоме свету и овоме веку”, нагласио је викар Епископа бачког.

Преосвећени Епископ мохачки Дамаскин је током свете Литургије рукоположио у ђаконски чин Бранислава Живковића, вероучитеља из Чуруга.

Епископ мохачки г. Дамаскин са новорукоположеним ђаконом Браниславом Живковићем

Светињама у походе

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА БАЧКА
СЛУЖБА ЗА ПОКЛОНИЧКА ПУТОВАЊА

СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ

Путујте са благословом Цркве!

**Информације можете добити путем бројева телефона:
064/12-93-616 и 021/526-068**

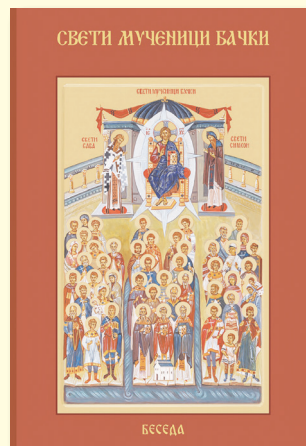
Нова издања

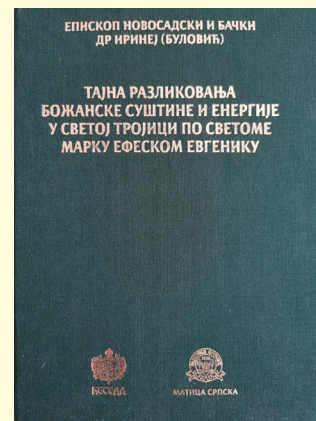
ДЕЛА СВЕТОГ МАКСИМА ИСПОВЕДНИКА

**СВЕТИ ИРИНЕЈ ЋИРИЋ
ЕПИСКОП БАЧКИ
ИСПОВЕДНИК ВЕРЕ**

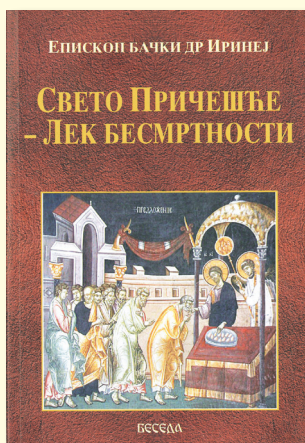

**СВЕТИ
МУЧЕНИЦИ
БАЧКИ**

**ТАЈНА РАЗЛИКОВАЊА БОЖАНСКЕ
СУШТИНЕ И ЕНЕРГИЈЕ У
СВЕТОЈ ТРОЈИЦИ ПО СВЕТОМЕ
МАРКУ ЕФЕСКОМ ЕВГЕНИКУ**

Епископ новосадски и бачки
др Иринеј (Буловић)

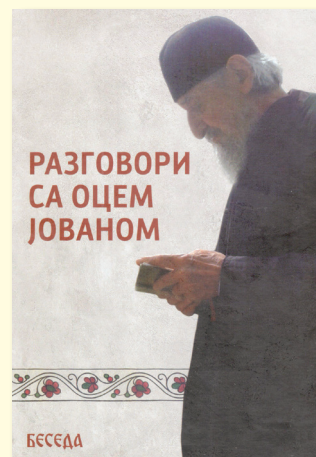

**СВЕТО ПРИЧЕШЋЕ
– ЛЕК БЕСМРТНОСТИ**

Епископ новосадски и бачки
др Иринеј (Буловић)

**Терапијска заједница
ЗЕМЉА ЖИВИХ**
Презвитер Блажо Р. Божовић

**РАЗГОВОРИ
СА ОЦЕМ ЈОВАНОМ**

На таласу Православља

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
ЕПАРХИЈА БАЧКА
ИНФОРМАТИВНА СЛУЖБА

www.eparhijabacka.info; e-mail: epbackainfo@gmail.com

„Циљ наше Информативне службе је да буде у служби
сведочења и ширења православне вере.“

Епископ бачки г. Иринеј

 БЕСЕДА

РАДИО ТАВОР
95.1 Mhz

90,7 MHz РАДИО
СЛАВОСЛОВЈЕ

 РАДИО „БЛАГОВЕСНИК“
95,7 Mhz

ПОМОЗИМО ИЗГРАДЊУ
ХРАМА У МАНАСТИРУ
ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВА
НА СУНЧАНОМ БРЕГУ У КАЂУ

Жиро-рачун 150-000002502480343 (Еуробанк Директна, Нови Сад)